

ОРГАНІЗОВАНИЙ РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ольга Рудик, Наталія Івах

Львівський національний університет імені Івана Франка
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18
e-mail: Rudyk.olya8749@gmail.com, natalyaivakh1999@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена оцінці сучасного стану та перспективам розвитку ринку цінних паперів в Україні. Зокрема, розглянуто етапи розвитку вітчизняного фондового ринку, проаналізовано фінансовий ринок за основними сегментами та їх фінансові інструменти. Також систематизовано та узагальнено проблеми, які створюють перешкоди наповнення вітчизняного ринку цінних паперів фінансовими ресурсами. У роботі проаналізовано динаміку вітчизняних та світових індексів фондового ринку. Проведено аналіз стану та досліджено динаміку вітчизняного фондового ринку, зокрема, аналіз обсягу торгів на ринку цінних паперів, обсягу біржових контрактів з цінними паперами на фондовому ринку України, розглянуто обсяги випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Запропоновано перспективні напрями розвитку ринку цінних паперів України.

Ключові слова: фондовий ринок, фінансовий ринок, державне регулювання.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування ринку цінних паперів є важливою передумовою сталого розвитку фінансового ринку, який забезпечує зростання реального сектору економіки, акумулює і розміщує заощадження в національній економіці.

Сучасний стан ринку цінних паперів формується в результаті трансформації економічної системи, яка відбувається в Україні під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників її розвитку в останні роки. Від того, наскільки ефективно буде функціонувати ринок цінних паперів, залежить розвиток економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у визначення ролі ринку цінних паперів зробили українські економісти, а саме: Г. Азаренкова, В. Базилевич, О. Барановський, М. Бурмака, А. Даниленко, Н. Деєва, В. Корнеєв, О. Костюк, М. Крупка, Д. Леонов, І. Лютий, Т. Майорова, О. Метлушко, О. Мозговий, С. Мошенський, С. Науменкова, В. Опарін, В. Оскольський, Т. Паєнтко, А. Пересада, О. Підхомний, В. Плиса, Б. Пшик, Р. Слав'юк, О. Сохацька, Д. Тевелєв, В. Швець, І. Школьник та ін. Проте, незважаючи на значний внесок зазначених вище науковців, ринок цінних паперів України потребує подальшого дослідження та вдосконалення практики його функціонування. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на змістовне висвітлення ролі ринку цінних паперів у науковій літературі, необхідно систематизувати та узагальнити проблеми та перспективи розвитку ринку, сформулювати науково-практичні рекомендації, які б покращили процес накопичення фінансових ресурсів та підвищили ефективність фінансового сектору економіки України.

Постановка завдання. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності й ролі сучасного ринку цінних паперів з еволюційних позицій, оцінки стану фондового ринку, а також визначення проблем його функціонування і напрямів подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок цінних паперів в Україні почав формуватися з прийняттям Закону України "Про цінні папери і фондову біржу" №1201-XII від 18.06.91р. та продовжував розвиватись зі змінами, внесеними Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок" [7].

У розвитку та формуванні ринку цінних паперів в Україні можна виділити два етапи [10]. Перший етап характеризується політикою "невтручання" держави, відсутністю єдиної концепції регуляторної політики протягом тривалого часу.

Другий етап розвитку супроводжується більш активною та конструктивною участю держави, спрямованою на розвиток ринкової інфраструктури, формування правового забезпечення та системи регулювання.

Слід зазначити, що термін "ринок цінних паперів" часто ототожнюють із терміном "фондовий ринок". Відповідно до закону України "Про цінні папери та фондовий ринок», фондовий ринок (ринок цінних паперів) – це сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо емісії (видачі), обігу, виконання зобов'язань, викупу та обліку цінних паперів (у тому числі деривативних цінних паперів) [7]. Цей Закон регулює відносини, що виникають під час емісії, обігу, викупу цінних паперів та виконання зобов'язань за ними, укладання і виконання деривативних контрактів, заміни сторони деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів на ринках капіталу, а також відносини, що виникають під час провадження професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Якщо розглядати фінансовий ринок за основними сегментами та їх фінансові інструменти (табл. 1), можна зробити висновок, що ринок цінних паперів є більш широким поняттям, ніж фондовий, оскільки він включає, крім середньо- та довгострокових цінних паперів ще й короткотермінові фінансові інструменти.

Таблиця 1

Фінансові інструменти за основними сегментами ринку [3, с. 319]

Сегмент ринку	Фінансові інструменти
Грошовий	- Гроші - Короткотермінові цінні папери
Цінних паперів	- Короткотермінові цінні папери - Середньотермінові цінні папери - Довготермінові цінні папери
Фондовий	- Середньотермінові цінні папери - Довготермінові цінні папери
Капіталів	- Довготермінові цінні папери - Середньотермінові цінні папери - Довготермінові кредити

Розвиток ринку цінних паперів як необхідного елементу інфраструктури ринкової економіки є чутливим індикатором економічних процесів, що відбуваються в країні, важливим стимулятором економічного розвитку суспільства. Ринок цінних паперів є багатограним, тому і проаналізувати його можливо у різних аспектах [9].

На сучасному етапі розвитку ринок цінних паперів в Україні значно поступається місцем аналогічним ринкам високорозвинених країн. Як елемент економічної системи країни, розвинений і організований ринок цінних паперів може сприяти вирішенню важливих завдань, що стоять перед нашою країною, таких як: стабілізація економіки і її послідовний перехід до стійкого зростання, підтримка конвертації вільних грошей фізичних і юридичних осіб в інвестиції, тим самим прискорюючи і підтримуючи економічний розвиток в Україні.

На сьогодні, в розвитку ринку цінних паперів в Україні існує низка проблем, які створюють перешкоди наповненню вітчизняного ринку цінних паперів фінансовими ресурсами. Основною перешкодою для більш активного розвитку ринку цінних паперів в Україні є незрозумілість ринку загалом.

Згідно з оцінкою FTSE, український фондовий ринок за ступенем свого розвитку не досягає навіть рівня Frontier Market – ринків «граничного», найнижчого рівня. Здебільшого, це зумовлено неналежним виконанням його базових функцій та відривом від реальних економічних потреб [1].

До головних факторів неефективного функціонування вітчизняного ринку цінних паперів слід віднести [5]:

- відсутність визначеної, чіткої концепції ринку цінних паперів;
- недосконалість законодавчої бази й відсутність ефективного контролю з боку держави над процесами, що відбуваються на ринку цінних паперів;
- недовіра з боку потенційних інвесторів, що виражається у повільному формуванні первинного ринку цінних паперів;
- надмірно висока прибутковість облігацій внутрішньої державної позики.

Важливим індикатором фондового ринку є індекс, який дає можливість оцінити загальну ситуацію на ринку цінних паперів (рис.1).

Зокрема, за 2018 рік індекс Української біржі зріс на 13,92%, ПФТС — на 77,54%.

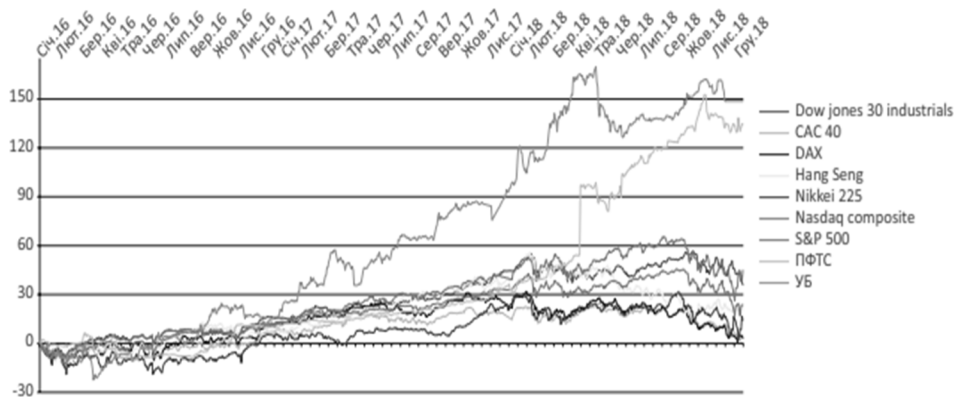

Рис. 1. Динаміка вітчизняних та світових індексів фондового ринку у 2016-2018 роках [8]

Слід зазначити, що основний регулятор ринку цінних паперів - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку - був створений у 1995 році, а Українська фондова біржа існує з 1991 року. Оскільки ринок деякий час існував без регулятора, це призвело до негативних довгострокових наслідків.

Серед найбільших проблем фондового ринку в сучасному контексті є передчасна, невіправдана та часто недостовірна інформація про діяльність учасників українського фондового ринку.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на показники торгівлі цінними паперами, оскільки фондовий ринок вважається важливим елементом, що відображає зміни в економіці у показниках обсягу торгів та цін на цінні папери.

Одним із найважливіших показників розвитку ринку цінних паперів є обсяги випуску цінних паперів. Динаміку обсягів торгів на ринку цінних паперів можна розглянути на рис. 2.

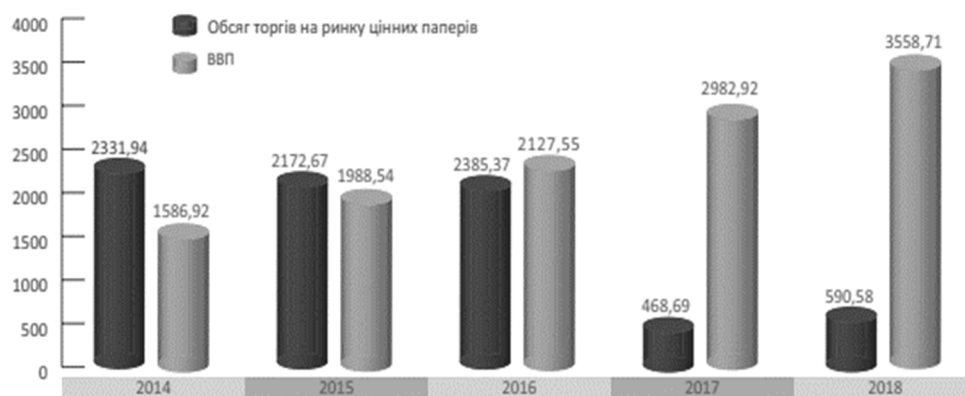

Рис. 2. Порівняльні дані обсягів торгів на біржовому ринку цінних паперів та ВВП, млрд грн [8]

У 2014-2016 роках простежується стійке випередження темпів обсягів торгів цінними паперами у порівнянні з динамікою ВВП, зокрема обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2016 році перевищив цю величину на 257,8 млрд грн, у 2015 році - на 193,21 млрд. грн., у 2014 році - на 765,21 млрд. грн.

Однак з 2017 року спостерігається прискорення зростання ВВП стосовно динаміки торгівлі цінними паперами. Так, у 2017 році обсяг ВВП перевищив обсяг торгів цінними паперами на 2514,2 млрд грн.

За підсумками 2018 року обсяг торгів на ринку цінних паперів зріс на 26,0% порівняно з 2017 роком, до 590,58 млрд грн. Показник співвідношення обсягів торгів на ринку цінних паперів до ВВП України у 2018 році склав 16,6%.

Політична нестабільність та початок бойових дій у 2014 р. спричинили ряд економічних проблем для України, що відбилися на обсягах торгів на українських фондових біржах, що відображено в таблиці 2.

Аналіз обсягу торгів на ринку цінних паперів за 2016-2018 роки вказує на нестабільність ситуації, оскільки частка ринку цінних паперів в обсязі ВВП у 2016 році становить 89,27%, у 2017 році - 15,71%, у 2018 році - 16,59%. Причиною цього зниження є різке зменшення неринкових операцій на організованому ринку.

В аналізованому періоді також є перевага операцій з цінними паперами на позабіржовому ринку порівняно з фондовою біржею: зменшення з 1892,14 млрд грн у 2016 році до 329,71 млрд грн у 2018 році.

Таблиця 2

**Обсяги торгів на ринку цінних паперів та ВВП у 2016-2018 рр.,
млрд. грн. [2]**

Вид ринку	2016 р.	Частка, %	2017 р.	Частка, %	2018 р.	Частка, %
Обсяг ВВП	2383,18	-	2982,92	-	3558,71	-
Ринок цінних паперів	2127,55	89,27	468,69	15,71	590,58	16,59
Біржовий ринок	235,41	88,94	205,79	43,91	260,87	44,17
Позабіржовий ринок	1892,14	11,06	262,91	56,09	329,71	55,83

За результатами торгів на організованому ринку протягом січня-вересня 2020 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами склав 239 млрд грн.

Протягом січня-вересня 2020 року порівняно з даними аналогічного періоду 2019 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі збільшився на 3,14% (січень-вересень 2019 року – 231,81 млрд грн) [6].

Таблиця 3

**Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом
січня-вересня 2020 року, млн грн [6]**

	УБ	ПФТС	УМВБ	ПЕРСПЕКТИВА	Усього
Січень	23,13	5804,54	0,00	16205,43	22033,10
Лютий	251,81	4996,53	0,00	9054,75	14303,09
Березень	82,93	20283,11	0,00	21591,59	41957,63
Квітень	15,48	9717,28	0,03	16995,95	26728,74
Травень	59,18	10862,93	1,41	15107,97	26031,49
Червень	13,89	11591,37	0,64	13944,87	25550,77
Липень	163,64	11901,43	0,74	14304,96	26370,77
Серпень	41,74	10480,21	0,61	17183,35	27705,90
Вересень	124,52	12537,79	0,98	15731,35	28394,64
Усього	776,31	98175,18	4,41	140120,22	239076,13

У 2018 році спостерігалось помірне зростання біржового сегменту фондового ринку України. Порівнюючи з 2017 роком, обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2018 році зріс на 26,8% – до 260,87 млрд грн.

Як видно з даних табл. 3, упродовж досліджуваного періоду обсяг біржових контрактів з цінними паперами характеризується нестабільністю, спадами і зростанням обсягів торгівлі по різних видах фінансових інструментів.

Так, наприклад, протягом 2016-2018 рр. обсяг біржових контрактів з акціями зменшився з 2176,8 до 1215,9 млн грн, облігаціями підприємств – збільшився з 9171,6 до 10267,0 млн грн, державними облігаціями підприємств – збільшився з 210085,7 до 245733,2 млн грн тощо.

Починаючи з 2016 року найбільший обсяг торгів фінансовими інструментами на фондовому ринку зафіксовано з державними облігаціями України – 210085,75 млрд

грн (89,2% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у 2016 р.) (табл. 4).

Таблиця 4

Біржові контракти з цінними паперами на фондовому ринку України в розрізі фінансових інструментів у 2016-2018рр., млн. грн. [2]

Роки	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Облігації місцевої позики	Інвестиційні сертифікати	Ощадні (депозитні) сертифікати	Опціонні сертифікати	Деривативи	Усього
2016	2176,8	9 171,6	210085,7	0,00	95,30	11256,0	30,36	345,2	235405,1
2017	5051,6	6 120,07	189538,2	0,00	51,83	-	1853,6	3171,9	205787,5
2018	1215,9	10267,0	245733,2	741,4	255,6	-	813,44	1839,4	260866,4

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у січні-вересні 2020 року, становив 86,5 млрд грн, тобто на 14,94 млрд грн більше, ніж за відповідний період 2019 року (71,56 млрд грн).

Однією з причин слабкого розвитку фондового ринку України є низький відсоток акцій (рис. 3).

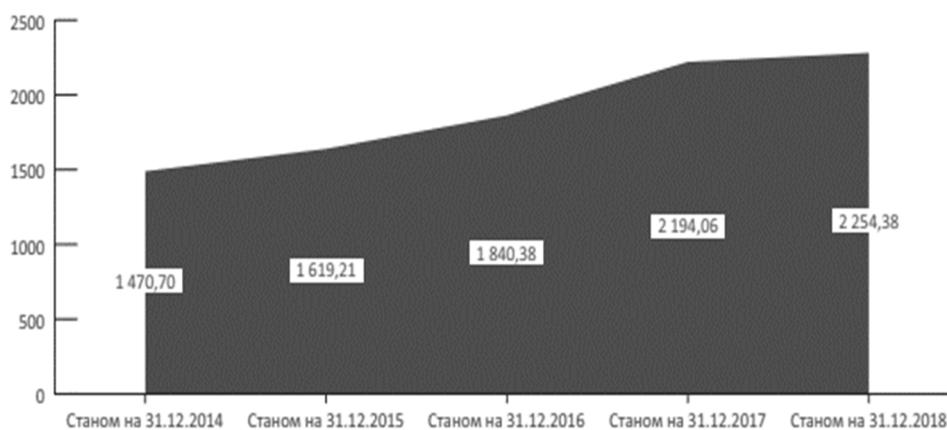

Рис. 3. Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів (наростаючим підсумком), млрд грн [8]

Упродовж 2014-2018 років Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано випусків акцій на загальну суму 1 385,06 млрд грн. У 2018 році обсяг випуску акцій сягнув свого мінімуму за останні п'ять років і становив 22,28 млрд грн.

У період з січня по вересень 2020 року Комісія зареєструвала 48 випусків акцій на 23,53 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2019 року обсяг випусків акцій зменшився на 20,5 млрд грн.

Крім того, у період січень-вересень 2020 року було зареєстровано 67 випусків корпоративних облігацій на суму 28,86 млрд грн. Якщо порівняти з відповідним періодом 2019 року, обсяг зареєстрованих випусків корпоративних облігацій збільшився на 21,17 млрд грн.

За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку в Україні, станом на 01.2021 рік, діють 6 фондових бірж, зокрема: Фондова Біржа ПФТС, Українська Фондова Біржа (УФБ), Фондова Біржа «ІННЕКС», Українська міжнародна Фондова Біржа (УМФБ), Фондова біржа «Перспектива», Українська Біржа (УБ).

Таблиця 5

Обсяг торгів фондових бірж України у 2016-2018 рр.. [2]

Організатор торгівлі	Млн грн 2016 р.	Частка,%	Млн грн 2017 р.	Частка, %	Млн грн 2018р.	Частка, %
Перспектива	136057,6	57,8	127410,01	61,91	127325,0	48,8
ПФТС	93719,2	39,8	64337,74	31,26	112518,2	43,1
УБ	3531,2	1,5	13412,226	6,52	20987,9	8,1
КМФБ	1743,3	0,7	81,75	0,04	-	-
Універсальна	252,1	0,1	399,20	0,19	-	-
СЄФБ	59,1	0,03	-	-	-	-
УМВБ	21,7	0,01	-	-	34,9	0,01
УФБ	18,9	0,01	1,16	0,001	-	-
ІННЕКС	1,9	0,001	145,43	0,07	0,5	0,00
УМФБ	-	-	-	-	-	-
Усього	235405,1	100,0	205787,51	100,0	260866,5	100,0

Як видно з наведених даних, лідером за обсягом торгів серед організаторів торгівлі впродовж 2016-2018 рр. є Фондова біржа «Перспектива» (табл. 5), яка одразу після створення у 2006 році зайняла провідні позиції на ринку України завдяки активному впровадженню торгових, розрахункових та інформаційних технологій.

З початку 2019 року кількість випусків цінних паперів у біржових списках організаторів торгів була такою: АТ «Фондова біржа ПФТС» (39,9%), ПАТ «Перспективна фондова біржа» (32,6%) та АТ «Українська фондова біржа» (25,5%).

Отже, ринок цінних паперів України є важливою складовою української економіки та показником розвитку всієї фінансової системи країни. Він характеризується ще несформованими традиціями й несталими правилами роботи, що зумовлює потребу в запровадженні системи ефективного регулювання й управління, насамперед державою.

Аналіз стану та динаміки вітчизняного фондового ринку показує, що він перебуває у стадії формування, а прогрес у його розвитку поки що залишається повільним.

Удосконалення ринку цінних паперів значною мірою залежить від державної політики і є неможливим без удосконалення законодавства України, яке має чітко регламентувати всі види операцій з цінними паперами.

Проведений аналіз стану та динаміки фондового ринку свідчить про те, що ринок цінних паперів в Україні на сучасному етапі розвитку не спроможний протистояти всім негативним внутрішнім та зовнішнім впливам.

Активізація та стрімкий розвиток ринку цінних паперів України може здійснитись лише за певних умов [4]:

- по-перше, позитивних тенденцій розвитку економіки у цілому та ринку цінних паперів зокрема;
- по-друге, за наявності у державі інвестиційних коштів та інвесторів, бажаючих здійснювати довгострокові інвестиції.

Особливістю вітчизняного законодавства у сфері регулювання ринків цінних паперів є те, що воно формувалося на базі радянських правових норм, коли великої потреби у ринку капіталу не було. Сучасна законодавча база містить низку значних прогалин і суперечностей, що й зумовлює нагальну потребу в її вдосконаленні.

Наостанок слід наголосити, що подальший розвиток вітчизняного ринку цінних паперів майже цілком залежить від розвитку перспективної та удосконалення вже існуючої законодавчої та нормативно-правової бази, яка регулює ринок, а також перспектив імплементації міжнародних правових норм стосовно регулювання ринку цінних паперів в Україні.

Основними напрямками розвитку ринку цінних паперів в Україні є:

- створення ефективної системи регулювання ринків капіталу на державному рівні, забезпечення дотримання цих умов та запобігання шахрайству;
- формування відкритого та прозорого інформаційного середовища ринку цінних паперів;
- стимулювання розвитку інвестиційних фондів;
- підвищення рівня компетентності населення з питань фондового ринку;
- активне вдосконалення технологій торгівлі та запровадження електронного документообігу.

Висновки. Ринок цінних паперів - це «величезний потенціал» для розвитку не тільки ринку капіталу, а й всієї фінансової системи України, яка, незважаючи на низький рівень капіталізації, постійно змінюється та розвивається.

Варто зазначити, що в Україні й досі відсутня комплексна стратегія, яка б забезпечила сталий розвиток фінансового ринку та його успішну інтеграцію у європейський простір. Основою для такої стратегії повинні стати концептуальні засади інтеграції ринків цінних паперів та інтеграційний досвід Європейських країн.

Однією з головних проблем функціонування ринку цінних паперів в Україні є низький рівень державної підтримки, що пов'язано багатьма чинниками, основним з яких є нестабільна політична ситуація. Також важливим напрямом роботи є підвищення рівня надійності фондового ринку та рівня довіри інвесторів до нього.

З метою реалізації ринком цінних паперів своїх завдань щодо залучення інвестиційних ресурсів та забезпечення сталого економічного розвитку, необхідно усунути ряд перешкод, які заважають подальшому розвитку фондового ринку та якісному виконанню покладених на нього функцій.

Для забезпечення сталого розвитку ринку цінних паперів головною метою повинно бути залучення вільних інвестиційних ресурсів, які направлять їх на оновлення виробничих потужностей та їх зростання в майбутньому.

Отже, до пріоритетних напрямів розвитку фондового ринку слід віднести:

- удосконалення законодавчої бази у сфері регулювання фінансового ринку;
- перегляд лістингових вимог для участі компаній в біржових торгах;
- створення альтернативних майданчиків для лістингу невеликих компаній;
- реформа інфраструктури;
- консолідація організаторів торгівлі на ринку;
- збільшення кількості фінансових інструментів;
- організація ефективної аналітичної роботи тощо.

Враховання та введення в дію наведених вище пропозицій дасть змогу суттєво підвищити ефективність функціонування ринку цінних паперів України, а саме: наситити ринок новими учасниками та фінансовими інструментами, збільшити капіталізацію ринку, залучити іноземний капітал, забезпечити високу ліквідність, підняти інвестиційну привабливість ринку тощо.

Список використаних джерел

1. Гончаров С. В. Фінансова безпека ринку цінних паперів України / С. В. Гончаров. // Полтавська аграрна державна академія. – 2019. – С. 40–42.
2. Грицькова А. П. Ринок цінних паперів: сучасний стан та перспективи розвитку / А. П. Грицькова, Д. С. Гуменюк. // The 7 th International scientific and practical conference «GOAL AND ROLE OF WORLD SCIENCE IN MODERNITY». – 2020. – С. 21–25.
3. Еш С. М. Фінансовий ринок: [навчальний посібник] / С. М. Еш – К: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
4. Калюжний Р. А. Регулювання ринку цінних паперів в Україні та перспективи його удосконалення [Електронний ресурс] / Р. А. Калюжний – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/286618452.pdf>.
5. Коваленко В. В. Ринок цінних паперів в умовах структурних дисбалансів розвитку фінансового ринку України / В. В. Коваленко. // Приазовський економічний вісник. – 2019. – №1. – С. 172–178.
6. НКЦПФР [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.nssmc.gov.ua/>
7. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України зі змін. та допов., внесеними Законом України від 19.06.2020 р. №738-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/> [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 19.06.2020 р. №738-IX]
8. Річний звіт НКЦПФР за 2018 рік [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/zvit_2018.pdf.
9. Тівєриадська Л. В. Сучасний стан та перспективи розвитку фондового ринку України / Л. В. Тівєриадська, А. М. Якименко. // Економічний простір. – 2017. – №128. – С. 143–154.
10. Шаманська О. І. Особливості розвитку ринку цінних паперів в Україні / О. І. Шаманська, С. М. Слободиський. // Ефективна економіка. – 2017. – №2.

References

1. Goncharov S.V. (2019). Finansova bezpeka rynku tsinnykh paperiv Ukrayiny [Financial security of the securities market of Ukraine]. (pp. 40-42) Poltavs'ka ahrarna derzhavna akademiya. [in Ukrainian].
2. Hryts'kova A. P. Rynok tsinnykh paperiv: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [Securities market: current status and prospects]. Proceedig from 2020:VII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya «TSIL' I ROL' SVITOVOYI NAUKY V SUCHASNOSTI». - The 7 th International scientific and practical conference «GOAL AND ROLE OF WORLD SCIENCE IN MODERNITY». – (pp.21-25). [in Ukrainian].
3. Esh S. M. Finansovyy rynek. (2011). [Financial Market]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury. [in Ukrainian].
4. Kalyuzhnyy R. A. Rehulyuvannya rynku tsinnykh paperiv v Ukrayini ta perspektyvy yoho udoskonalennya [Regulation of the securities market in Ukraine and prospects for its improvement]. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/286618452.pdf>
5. Kovalenko V. V. Rynek tsinnykh paperiv v umovakh strukturnykh dysbalansiv rozvytku finansovoho rynku Ukrayiny. (2019). [Securities market in the conditions of

- structural imbalances of development of the financial market of Ukraine]. Pryazovs'kyi ekonomichnyy visnyk - Priazovsky Economic Bulletin.(pp.172-178).[in Ukrainian].
6. Natsishchnal'na komisiya z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. [Pressure Commission on Securities and Stock Market] (n.d.). Retrieved from <https://www.nssmc.gov.ua/>. [in Ukrainian].
 7. Zakon Ukrainy pro tsinni papery ta fondoviy runok: pryynyaty vid 23.02.2006 № 3480-IV [Law of Ukraine on Securities and Stock Market adopted on 23.02.2006 № 3480-IV] (n.d.) Retrieved from <http://rada.gov.ua> [in Ukrainian].
 8. Richnyy zvit NKTSPFR za 2018 rik [NSSMC Annual Report for 2018] Retrieved from https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/zvit_2018.pdf [in Ukrainian].
 9. Tiveriads'ka L.V. & Yakymenko A.M. (2017). Suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku fondovoho rynku Ukrainy [Current state and prospects of development of the stock market of Ukraine]. Ekonomichnyy prostir - Economic space, 128, 143-154 [in Ukrainian].
 10. Shamans'ka O. I. & S.M.Slobodys'kyi (2017). Osoblyvosti rozvytku rynku tsinnykh paperiv v Ukraini [Peculiarities of securities market development in Ukraine]. Efektyvna ekonomika - Efficient economy, 2. [in Ukrainian].

ORGANIZED SECURITIES MARKET IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Olga Rudyk, Natalya Ivakh

*Ivan Franko National University of Lviv, 79008 Lviv, Prospekt Svobody, 18,
e-mail: Rudyk.olya8749@gmail.com, natalyaivakh1999@gmail.com*

Annotation. The article is devoted to the current state and prospects of the Ukraine securities market development assessment. In particular, the stages of development of the domestic stock market are considered. It is indicated that the first stage is characterized by the policy of "non-interference" of the state, the lack of a single concept for a long time. The second stage of this development is accompanied by more active and constructive participation of the state, aimed at the development of market infrastructure, the formation of legal support and regulatory system. The development of the securities market as a necessary element of the infrastructure of a market economy is a sensitive indicator of ongoing economic processes, an important stimulator of economic development, so the financial market is analyzed by its major segments and relevant financial instruments.

The paper identifies a number of problems that form obstacles to filling the domestic securities market with financial resources. The main obstacle to more active development of the securities market in Ukraine is the underdevelopment of the market as a whole. Problems that create obstacles to filling the domestic securities market with financial resources are also systematized and generalized.

The dynamics of domestic and world stock market indices is analyzed in the work. The analysis of the state and the dynamics of the domestic stock market are investigated. In particular, there is realized the analysis of the volume of trades on the securities market, the volume of exchange contracts with securities on the stock market of Ukraine. The volumes of issues of equity securities registered by the National Commission on Securities and Stock Market are considered. This analysis of the domestic stock market state and dynamics shows that it is in the formation process, and progress in its development is still slow.

The directions of Ukraine securities market perspective development are offered, among which: the effective capital markets regulation system creation at the state level; ensuring

compliance with these conditions and preventing fraud; formation of an open and transparent information environment of the securities market; stimulating the investment funds development; increasing the level of the population competence on stock market issues; trade technologies active improvement and electronic document management introduction.

Keywords: stock market, financial instrument, state regulation.

Стаття надійшла до редколегії 02.10.2020

Прийнята до друку 29.12.2020